

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II.

„Gazeta” iese în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria

Pe un an 12 fl., pe șase luni

6 fl., pe trei luni 3 fl.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 40 franci, pe șase

luni 20 franci, pe trei luni

10 franci.

Se prenumără la toate ofi-

ciile postale din țară și din

afară și la dd. colectori.

Abonamentul pentru Brășov:

la administrațiune, piațamare

Nr. 22, etajul I.: pe un an

10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei

luni 2 fl. 50 cr. Cu dușul în

casă: Pe un an 12 fl., pe

șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.

Un exemplar 5 cr. v. a. sau

15 bani.

Atât abonamentele cât și

inserțiunile sunt a se plăti

înainte.

Nr. 222.

Brășov, Sâmbătă 8 (20) Octombrie

1888.

Nou abonament

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.”

Cu 1 Octombrie 1888 st. v. s'a deschis nou
abonament la care invităm pe toți amicii și spri-
jitorii foicei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

pe șase luni 6 fl.

pe un an 12 fl.

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci,

pe șase luni 20 franci,

pe un an 40 franci.

Abonarea se poate face mai ușor și
mai repede prin **mandate postale.**

Domnii, cari se vor abona din nou,
se binevoiesc a scrie adresa lămurită și
a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Congresul și chiamarea lui.

(Articolul final).

Brășov, 7 Octombrie v.

Este învederat, că congresul
național-bisericesc, în a căruia
competință cade a duce și conduce
trebile bisericesci administrative,
economice, școlare și fundatio-
nale, trebuie să procedă în activita-
tea sa pe temeiul unor principii
tar și neresturnabile.

Aceste principii ni-le indică și
discursul de deschidere al Esce-
lenției Sale Metropolitului, rostit
la 1 Octombrie a. c., în care se
accentua cu deosebire „conser-
varea, întărirea și prosperarea bi-
sericeii” și se reclamă „combina-
rea măsurilor ulterioare pentru
perfecționarea organismului bise-
ricesc.”

Este vorba prin urmare de in-
teresele de viață ale bisericeii și
acestea nu se pot conserva, a-
păra și promova decât numai și
numai cultivându religiozitatea,

moralitatea și virtutea națională
în sinul preoției și a poporului
credincios.

Căci înzadar va lua hotăriri
congresul, dacă nu va fi cine să
le înțeleagă, să se pătrundă de ele
și să le esecutive cu sfințenie și cu
consciențiositate.

N'ajunge ca arhierii noștri să
dea unora său altora câte un frum-
os brâu roșu spre a face din-
tr'ênșii apostoli adevărați și luptă-
tori desinteresati pentru binele
obștesc. Dinpotrivă experiența
durerosă din trecut ne învață, că
cei ce au alergat după brâne roșii
de multe ori au fost pătrunși și
conduși de toate mai curându, de-
cât de zelul apostolic pentru
înaintarea bisericeii și pentru lumi-
narea poporului credincios.

Nu-i destul să se ia în pri-
mire de cătră autoritățile superi-
ore câte un raport frumos scris
despre mersul afacerilor biseri-
cesci și școlare în cutare său cutare
comună, pentru ca să fiă sigure,
că se face progres și că scopul
sublim al bisericeii este atins.

Nu sunt de ajuns formele
gole spre a ajunge scopuri așa de
mari și dumnezeesci, ci numai spi-
ritul este, care dă formelor vieță,
numai el poate să înțeleagă, să pă-
trundă și să creeze, și acest spi-
rit este spiritul apostolic, spi-
ritul înțelegerii, al înțelepciunii
și al temerei de Dumnezeu, e
spiritul ce legă inimă cu inimă
și le însufleșește pentru fapte bune
și mărețe, este spiritul de jertfire
pentru tot ce e nobil, folositor
și frumos, este spiritul modestiei
și al lăpădării de sine, pentru ca
să se pot ajunge marea țintă, este
c'unu cuvânt spiritul conservării
și al progresului național, care
a încălzit în toate timpurile sufle-
tele mărețe ale apostolilor bise-
ricei române.

Căci dice sf. evangeliă: „Așa
să lumineze faptele voștre înaintea
omenilor, ca vădându-le să laude
pe Tatăl cel ceresc.”

Acésta se referă în special la
propagatorii cuvântului lui Dum-
neșeu. Faptele lor să aibă un
motor sfânt și acesta nu pte
fi altul, decât spiritul de care
am vorbit.

Representanții bisericeii au sfânta
chiamare de a veghia, ca de lumina
ochilor lor, ca să nu suferă nici
cea mai mică scădere în biserica
acestui spirit adevărat apostolic.

De vor cumpeni ei însă fap-
tele preoților noștri și de vor
esamina motivele, cari le-au dat
nascere, la ce rezultat va ajunge
în forte multe casuri și ce iconă
va dobândi congresul despre cele
ce se petrec în sinul bisericeii?

În loc de spiritul înțelege-
rei, al dragostei frățesci și al
temerei de Dumnezeu, va găsi
spiritul vrajbei, al urei și al
tărădelegilor; în loc de spi-
ritul modestiei și al lăpădării de
sine, va întâmpina spiritul aro-
ganței și al îndărătniciei, al e-
goismului și al vanității perso-
nale; în loc de spiritul de jert-
fire va afla forte de multe ori spi-
ritul mârșav al mamonei, al
simoniei și al corupțiunii.

Și care este izvorul primor-
dial, de unde răsăr toate aceste
rele în biserica, cari dărăpână re-
ligiozitatea, moralitatea și mora-
vurile bune ale poporului?

Îl vom numi cu puține cu-
vinte: acest izvor veninos și
destructor sunt *abusurile și corrup-
țiunile la alegeri.*

Este așa în firea constituțiuni-
lor, ca toate să se începă dela
alegeri și cu alegerile.

În cursul celor douăzeci de
ani, de când există organizațiunea
constituțională a bisericeii române

gr. or., am făcut tristă espe-
riență, că alegerile în biserică și
luptele electorale, ce se încing
cu ocaziunea lor, s'au apropiat
tot mai mult de nivelul, pe
care se află alegerile politice ale
constituționalismului unguresc.
Tot mai mult am trebuit să
vedem, că și în biserică se pun
în practică la alegerile de toate
categoriile prea de multe ori ace-
leași mijloce, cari n'au amărit
dilele și ne-au otrăvit poporul
pe tărâmul politic.

Vedem și în biserică lupte
înverșunate și partide pasionate
nu numai la alegerile de deputați,
ci și când e vorba să se între-
gască o parochia, un protopo-
piat vacant și chiar și la ale-
gerile de învățători.

Cum se potrivește cu scopul
sublim și dumnezeesc al bise-
riceii deslănțuirea pasiunilor ce-
lor mai deșositate la alegeri?
Este ore biserica chemată să for-
meze arena pentru luptele de par-
tidă, de ure și de vrășmășii ne-
curmate, și nu este din contră chi-
amarea ei de a propaga pacea și
iubirea, adevărul și dreptatea?

Noi credem, că în privința a-
cêsta nimenea nu va sta la îndo-
ielă, cu atât mai puțin repre-
sentanții bisericeii, cari trebuie să
cunoscă toate relele ce se ivesc cu
ocaziunea alegerilor.

Nu am înregistrat numai
odată în colonele acestei foi ca-
surile când s'a constatat, că la a-
legere de preot etc. în comune
rurale au învins seducțiunile, pro-
misiunile, c'unu cuvânt corupți-
unea cu bături spirituoase și cu mi-
tuir de bani.

Dér ce-i mai dureros, am
fost siliți să constatăm, că nu
s'a luat nici o măsură energică
spre a face imposibile în viitor
asemeni fărădelegi. Și trebuie să

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI.”

(5)

NIȚĂ DRAGĂ.

Scrită din viața unui muncitor.

„Ea dice că s'ă beată,” aduse Niță scurt și
apoi tăcu, căci îi era silă să vorbească. Vecina îi duse
și lui „nópte bună” și se depărtă clătănându din cap.
Niță nu răspunse nimic, ci se adună covrigi ca să
mai alunge durerile.

Bietul om încep să scribure de frig.

Chiva aduse un țol și îl aruncă pe tată-său,
care când simți se întorse erăși de cătră bușten, și,
cum se uita zăpăcit, nu deosebi bine cine este.

„Vino în tindă taică, căci acoloa stai rău.”

„Nu pot,” duse Niță încetinelu, strînse țolul
pe lângă sine și tăcu, nu mai grăi nimic.

Chiva fú mișcată. Întră în casă și sta mână
în inima ei și nu dormi totă nóptea, căci în mai
multe rânduri eși afară să învâlescă pe sormanul
tată-său.

IV.

Era Duminecă.

Sorele răsărise, dér în curtea lui Niță nu ajun-
seseră rașele lui datătoare de căldură, pentru că în
vecini, în fața sorelui, era o casă mai înaltă care
impedea rașele, așa că numai mai târziu ajungeau
în curtea bătrânului hamal.

Niță se sculă. Se simția puțin mai desmetecit
ca er, dér totuși nu se afla pe deplin bine. Eși
din curte, se spală la vale, apoi încet venind acasă
se șterse cu o basma ce o avea în șerpar. Merse
în tindă, își scose o cămașă din ladă, își luă spen-
țelul cel nou și cioreci curați și încălță nise papuc,
ce'i căpătase dela un domn. Avea căți-va crețari în
șerpar; plecă la bărbur și se rase, și era acum gata, îm-
brăcat cum nu fusese de multă vreme, așa încât
când eși nevastă-sa din casă, sta să nu-l cunoscă.

Niță era îmbrăcat gata și sta în mijlocul curții
și nu scia ce are să facă. Până una alta își făcu de
lucru prin curte, când deodată auđi toca dela biserica,
și plin de evlavie bietul om ridică stânga înceti-
nelu cătră cer, ér cu drepta își făcu cruce și duse
cu graiu: „Dómne ajută-mi și fă-mi parte să esă
nătos din iernă; Dómne dă-mi putere să pot munci
și dă-le noroc fetelor și băetului!” Așa se închină
Niță și isprăvind închinarea plecă la biserica.

Nu fusese de mult la biserica.

Omenii, cari îl întâlniau pe drum, îi grăiau
fel de fel de vorbe. Unii diceau să nu între în bi-
serica, căci va cădea o iconă pe el, alții îi spuneau
că nu va găsi biserica, fiindcă s'a mutat de unde
fusese, și așa mai departe, căci gura omenilor cine
altul o pte astupa decât pământul. Niță ascultă
vorbele omenilor, dér nu le luă în seamă, ci merse
înainte, ajunse la biserica, făcu pe pragul ei vr'o câteva
mătâni și intră. Se simțea mângăiat de tot că
pote merge la altar și că se pte închina. Dădu

căți-va crețari preotului și se aședă și el acolo la o
parte, ascultându slujba dumnezească cu totă
smerenia.

Rémase la slujbă până la sfârșit, și câtă a stat
în biserica, într'una s'a rugat lui Dumnezeu, ca să-i
dea putere. A luat năfiră și s'a miruit, și astfel
plin de mângăere și parcă ceva mai cu tãrie în sine
a plecat acasă.

Leica Păuna a băgat de sémă, că bărbatu-său
a fost la biserica, și deastădată tot și-a potolit
firea și n'a mai tăbărit cu gura pe el, lucru pe care
il făcea ea de obicei și pe care se ținea în drept
al face. A avut și bietul Niță ađi o di liniștită
și era mai vesel, deore-ce i-se părea, că a făcut o
mare faptă cu mergerea lui la biserica, cu rugăciunea
lui și cu liturghia ce a dat o părintelui. Simția în
sine o bucurie și vedea parcă cum se vor îndrepta
lucurile în casa lui, și cum pe viitor toate au să
mergă mai cu înlesnire.

Așa gândea bietul om și credința acésta îi
făcea de tot bine. Încep să se cugete mai cu din-
adinsul la érnă, căci érna era câtă colea; a îngrijit
de lemne, câtă i-a fost cu putință, și mergea re-
gular în cetate, de unde agonisea ceva parale.

Nu câștiga el așa de mult, dér totuși agonisia
atâtă câtă să petecască haina traiului, spre a putea
purta în spate necazurile casei.

*

Tómna a ținut cam lung, și érna a fost
ușor de tot.

mărturisim, că nu cunoaştem casurii, ca cei culpabili să fi fostu pedepsiţi în mod flagrant şi esemplar. Din contră scim casurii, că actele pentru corupţiuni la alegeri stau de multe ori cu anii neresolvate la consistoriu, spre cel mai mare scandal şi spre cea mai mare pagubă a credincioşilor.

Totă cam aşa merg lucrurile şi la alegerea şi întregirea mulţor protopopiate.

Se administrează protopopiate încă şi astăzi în contra regulamentelor positive prin administratori protopopesci şi toate reclamaţiunile nu folosesc nimic. Ba s'au întâmplat casurii, că asemeni administratori sunt susţinuţi, deşi întregu poporul credincios îi cunoşce ca omeni imorali.

La alegerea şi întregirea comitetelor parohiale reuşesc adeseori persoane, cari nu se bucură de renume bun în parochia, ci sunt omeni pătaţi. Asemenea reuşesc omeni imorali de multe ori şi la alegerile de deputaţi!

Unde este controlul faţă cu aceşti omeni imorali? Cum va pute un colegiu, care are în sinul său astfel de omeni pătaţi, să stăpânească relele şi imoralitatea din parochia, din protopopiat şi din diecesă? Cum se va pute perfecţiona organismul bisericeii, cum se va susţine vađa şi autoritatea bisericeii cu astfel de indiviđi? Nu este din contră cel mai mare pericol, ca poporul să se molipsescă în moravurile sale de exemplul de i-lă dau aceşti omeni?

Şi apoi cum stă cu libertatea alegerilor? Când vor înceta presiunile, intimidările şi influenţările directe şi indirecte? Credă autorităţile noastre bisericeii supreme, că este bine şi folositor pentru perfecţiunea organismului bisericeii, ca să se introducă mame lucismul de pe terenul politic şi în sinul ei?

Deputaţii, cari vor fi aleşi pe sprincenă, fi-vor în stare să aibă independenţa părerilor şi convicţiunilor lor şi să le dea expresiune prin fapte? Puté-vor exercita ei adevăratul control? Şi decă nu, la ce trebuie să ne aşteptăm în ceea ce priveşte desvoltarea şi prosperarea bisericeii?

Dér tóte acestea scăderi şi neajunsuri nu pot produce o influenţă aşa de distrugătoare, câtă o

produce convingerea, ce în multe locuri se lătesce în popor, că autorităţile bisericeii nu păzesc sfinţenia dreptăţii şi a imparţialităţii în judecăţile şi decisiunile lor.

Judecătoarele bisericeii, scaunele protopopesci, consistoriile din nenorocire încă nu şi-au câştigat renumele de neinfluenţate.

Strigă poporul în gura mare şi se vaită amar, că cu cauzele matrimoniale şi de divorţ se fac adeseori abuzurile cele mai mari şi chiar speculaţiuni, se amână cu anii, se ruineză familiile materialicesce şi moralicesce. Acestu rău produce unul şi mai mare: se propagă indirect demoralizarea şi concubinatul, c'unu cuvântu ireligiositate.

Judecăţile în biserica, care se aduc de către persoane sfinţite, ar trebui să fiă sfinţite şi basate numai pe dreptate în sensul adevărat al pravilei şi al canoanelor.

Congresul e dator să se ngrijască, ca să se reguleze odată competenţele de tóte categoriile şi să nu mai existe şi să nu se mai tolereze tocmeşti.

Congresul ar trebui să ţină seamă şi de acea plângere a poporului, că a ajuns acuma a nu se mai ceti în biserici nici pastorale archieresci, necum să se ţină pretutindenă cuvântări bisericeii coreşpundătoare spre luminarea lui de pe amvon. Ar trebui să aibă în vedere marea daună ce se resimte din cauză că nu se fac în biserici visitaţiuni canonice şi inspecţiuni şcolare cum se cuvine.

Şcolile au lipsă de manuale bune, scriitorii au lipsă de încurajare. Până acuma însă nici un bărbat de şcolă nu s'a încurajat, din contră s'au ținut cu anii manuscrisele pe la consistorii, fără ca să se censureze. Prea puţini preoţi s'au distins până acuma prin scrierile lor. Nici emulaţiune nu se vede. Unde sunt clericii universitari? Ce-au scris ei din sfera bisericeii şi şcolare?

Congresul, vrându să se perfecţioneze sistemul constituţional în biserica şi să prindă rădăcină adencă în popor, trebuie să stăruiescă ca să se introducă fără amânare în tóte şcolile noastre primare şi secundare şi în cursurile de catichisaţi pentru adulţi studiul catechismului con-

stituţional bisericesc. Cum va pute poporul să păzescă constituţia şi să se folosescă de ea, decă nu o cunoşce?

Poporul nefiind instruit în spiritul constituţiei şi continuându-se stările destrăbălate mai sus amintite, nu vede congresul pericolul ce se nasce pentru popor, că se răcesce cu totul de constituţia, şi nu vede că duşmanul bisericeii noastre şi al autonomiei ei pândesce şi lucră în ascuns şi pe faţă pentru surparea baselor constituţiei, care îi este un ghimpe în ochiu?

Eată aşa credem noi, că trebuie să facă seama congresul cu realitatea, cum cer Esc. Sa Metropolitanul.

P. S. S. Metropolitanul mai aduce în vorbire sa inaugurală, că reprezentanţii bisericeii „să-şi dea seamă de realitate, însă liberi de orice preocupăţiune pentru lucruri, cari cadă afară de terenul bisericesc.“

În privinţa acesta aşteptăm, ca însuşi capul bisericeii să premergă cu exemplu, ferindu-se în viitor şi ferindu şi pe episcopii săi sufragani de a fi traşi de valurile politice în direcţiuni, cari cadă afară de terenul bisericesc şi cari numai la întărirea vađei bisericeii nu pot contribui, precum cu durere ne-am convins în ceşti de ce an din urmă.

Asemenea decă este să se combată „curenturile fatale“ şi „poririile stricaciose“, de cari vorbesce capul bisericeii, totu numai dela iniţiativa Preasfinţiei Sale şi dela exemplul ce-l va da în viitor se póte aştepta delăturarea lor totală, căci adevărat că sunt certe şi vrajbe în biserica, cari s'au străplântat până în sinul gremiului suprem.

Dér care părinte nu póte împăca pe fii săi, când în mâna lui stă de a le mulţami aşteptările drepte?

După tóte aceste le adresăm reprezentanţilor clerului şi al poporului din provincia metropolitană gr.-or. urările noastre de bine, ca munca lor să fiă bogată şi roditoare pentru conservarea, întărirea şi prosperarea bisericeii, şi le dicem:

Păziţi constituţia ce vi s'a încredinţat voue, lucraţi şi stăruiţi ca să aduceţi poporului credincios mângăiere şi ajutor în aceste

dile de grea cercare, în schimbul sacrificiilor sale, şi atunci veţi pute striga cu apostolul Pavel: „Luptă bună ne-am luptat, curgerea am plinită şi credinţa am păzit!“.

Catolicii germani şi visita împăratului Vilhelm în Vatican.

Pe când se discută forţe viu scirile sosite din Roma despre convorbirea ce a avut-o împăratul Vilhelm cu Papa, presa ultramontană din Germania a ținut o adunare în Colonia, în care dl Windthorst, conducătorul partidei centrului, a dispus ca deocamdată să se păstreze tăcere asupra acestor lucruri. În vorbirea ce a ținut-o Windthorst, al cărei firu conducătoru pornesce dela cuvintele: „Acum numai începe lupta!“ conducătorul centrului dăse între altele:

„Ceea ce vreu să mai amintesc cu câteva cuvinte, este *ceştiunea scólelor*. Acestă cestiune am văđut-o de multu nascându-se, şi în Landshut şi Düsseldorf deja am atras atenţiunea în adunările catolicilor, că *acéstă parte a luptei cultului* trebuie încă cu deosebire tractată şi că ea va aduce o *luptă, care probabil că va fi mai acută şi mai durabilă decât lupta prin care am trecut*.“

Despre călătoria împăratului la Roma dăse Windthorst:

„...Episcopii noştri au spus, ce cred ei că e necesar pentru interesele sfântului părinte, pentru independenţa sa, şi că ei consideră necesară această independenţă... Sunt convins, că înţelegerea tinerului nostru împărat cu Sfântul părinte va ave însemnătate istorică, deşi nu se scie încă totu imediat; morile lui Dumnezeu macină încet. Avem asigurarea împăratului nostru, că el proteje drepturile tuturor confesiunilor. *Din aceste drepturi face parte pentru noi şi independenţa supremului păstor al bisericeii noastre*.“

Când Windthorst a vorbit acestea, încă n'avea date autentice despre cele petrecute în Vatican.

Deodată cu vorbirea conducătorului centrului a venit la ivelă şi cerculara electorală a Arhiepiscopului din Colonia, despre care am vorbit. Dela 1874, când lupta cultului era în flóre, n'au mai apărut astfel de cerculare din partea episcopilor prusieni. Se pare deci, că cerculara acesta va câştiga însemnătate politică-bisericeii în lupta ce începe, de aceea reproducem părţile principale din cuprinsul ei:

„Influinţa, ce deputaţi exercită asupra desvoltării ordinei publice a statului, este forţe mare şi însemnată nu

Nu-i vorbă, bogătanii, cari nu s'au putut să nia şi cari n'au putut să se petrecă la ghiaţă, diceau că érna a fost plicticosă, diceau că astfel de érnii se nu le mai dea Dumnezeu, ér lui Niţă Dragă îi părea bine, că a trecut peste mare necăz şi că acum, când încolţesc fricelele de érbă, se află încă în viaţă şi că póte căpeta câte ceva de lucru.

Era o primăvară frumoasă.

Cósta Prundului ici-colea era verde, ér prin unele locuri rămăsese totu veştedă. Şi cum este şi petrişu pe acea Cóstă, ţi-se părea că veđi unu covor ţesut cu totu felul de fire colorate. Sumedenie de băeţi alergau în drépta şi în stânga ca furnicile într'unu muşuroiu stricat şi neastempăraţi unii fugiau cu smeele lor pe cari le înălţaseră, alţii se jucau în nasturi, în capre şi în chipuri, aşa încât vedeai cum viaţa primăverii intrase în fiecare băiat.

Niţă Dragă nu s'a putut opri de a nu merge şi el odată pe Cóstă.

Încet-încet se urcă sërmanul ca şi cum cine scie ce procopselă l'ar fi aşteptat acolo. Aşa e omul necăjit, când primăvara dă viaţă naturii se simte cutropit de unu dor de a se depărta din casă.

Îi şi era urită casa, căci în iérna acéstă mai bine de şese săptămâni a zăcut şi acum fugea ca copiii să iasă şi el la verdéţă.

Fusesse greu bolnav.

Câtă a fost bolnav, leica Păuna nu l'a suferit în casă la ea, îl necăjea într'una, că nu câştigă,

că ea l'lu îngrijesce ca pe unu puiu de curcă, că decă nu va munci se va desbăra de lucru şi alte multe de alde-astea îi arunca în obrazu leica Păuna slăbănişului ei bărbat. Când a veđut bietul, că prea se îngroşe ocarile, s'a dus la fie-sa cea măritată care, deşi avea o casă de copii, îl țină la ea patru săptămâni întregi cu de tóte, îl, îngriji ca o adevărată fică, îşi trăgea dela gură şi i da lui, fără să dică vre-o vorbă rea pentru tóte câte suferise.

Suferise biata femeie, căci séracă era, dér nu se gândia la sérăcia ei, ci din contră muncea din greu ca să facă ca tóte să fiă bune.

După-ce se ridicase din pat, Niţă Dragă încep să mergă la lucru, şi séra când se întorcea, venea totu acasă la fie-sa, şi totu ei îi da ce câştigase.

A fost odată, a fost a doua órá, până a prins de veste leica Păuna.

„Şi-adeacă cum Trino“, grăi Păuna înfuriată într'o bună dimineţă, „şi-adeacă cum se muncescă Niţă pentru voi! Asta ar fi bună“, îşi gătă vorba şi se uită cruntă la fie-sa

Trina băgă mâna în buzunar, scóse şese băncuţe, câtă îi dase tată-său, i-le întinse mume-si şi-i dăse:

„Ţine, maică, atât a adus taica în trei zile.“

Leica Păuna luă banii, se înveseli la faţă ca o flóre după plóie, şi îşi chemă bărbatul să viă se dormă acasă, că nu se potriveşte ca să cadă pe uşile străinilor, căci are trei fete nemăritate.

Niţă vră să vorbescă ceva, dér tăcu. După ce a stat puţin locului, încep să misce din umeri şi grăi:

„Gândeam să mai rămân o séra la Trina, dér aşa, nu sciu ce să dică... la ea parcă e casa mai încăpătoare.“

„Lasă Niţă, să n'ai grije, haida numai acasă, că s'oră face tóte bune.“

Niţă ascultă de nevestă, dădu mâna cu fie-sa şi plecă.

După ce făcu vr'o câţiva paşi, îşi întorse capul şi se uita cu jale şi parcă îl strîngea cineva de inimă aşa de greu îi venea să mergă acasă. Îşi aduse aminte de Niculae şi de Chiva, şi astfel într'unu târziu plecă înainte lângă nevestă-sa!

„Tu Păuno“, grăi Niţă, „n'ar fi bine să ne mutăm şi să stăm cu toţi, cu Trina cu totu, într'o casă?“

Aşa întrebă Dragă şi în această întrebare era pusă tótă dragostea ce o avea el pentru fie-sa cea mare.

„Lasă Niţă“, grăi Păuna, „nu se cuvine; fetele decă se mărită nu mai sunt ale noastre, ele au bărbatii lor, au copii şi necasurile lor. Mergem noi acasă şi ne vedem de treburi.“

Trina, când rămase singură, oftă odată din greu şi mulţami lui Dumnezeu, că s'a făcut tată-său sănătos. „De nu s'ar bolnăvi éráşi“ îi trecu prin minte şi lacrimi se iviră în ochii ei. (Va urma.)

numai pentru stat, ci și pentru biserică. De aceea, iubiți arhidieceșani, faceți conștientușă usă de dreptul vostru electoral. Alegeți bărbați, cari au simț și zel pentru drept și dreptate și pentru legea eternă a lui Dumnezeu, cari au pricepere pentru adevăratele trebuințe ale poporului, inimă pentru sërăci și părăsiți, cari sunt gata și în stare a înlătura nevoile sociale, iubesc patria și biserică; alegeți bărbați creștini, cari recunosc religia și frica de Dumnezeu ca cel mai adânc fundament și cea mai tare bastionă a statului, cari sunt hotărâți să asigure caracterul creștin al școlii și să așeze drepturile date de Domnul și inalienabile ale bisericii; alegeți bărbați hotărâți și de caracter, cari nu sunt accesibili de considerațiuni false și de influințe, cari stau neclintți în apărarea adevărului și a dreptului și cari sunt conșcii de responsabilitatea lor ca deputați. Nu vă abțineți din cauze ne'nsemnate dela alegeți, alegeți fără teamă și fără considerații de persoană. În clerul meu am încrederea, că nu numai la alegeți va lua parte, ci și acolo, unde e necesar, va lucra cu linisce și cu luare aminte, cu cuvântul și cu exemplu ca să se alégă deputați, cari se tem de Dumnezeu, onorează pe regele, dau împăratului ce este al împăratului, și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.

Cestiunea Macedoniei.

„Swoboda“ din Sofia se ocupă din nou de cestiunea macedonă, luându de astădată pozițiune contra presei austriace.

Presă austriacă, dice fôia bulgară guvernamentală, ne învătă cu amenințările și cu sfaturile ei, că ce dureri au amicii noștri, și cei din Viena să nu cređă, că noi nu le înțelegem. Decă voescă să dea Turciei sfatul și acăsta să-l urmeze, de a ocupa Rumelia orientală, poftescă, calea este deschisă. Noi ne vom apăra; dér e sigur că aceia, cari îi dau sfatul, să facă acăsta, vor fi cei dintău, cari vor lua armele contra ei.

„Swoboda“ stătuesce pe Turcia să se ferescă de astfel de sfătuitoři și de intrige ruseci, cari voescă să amâne cestiunea macedonă numai până ce le va veni lor la socotelă a o scormoni după planurile lor, la care de multă lucrăză consilierii Sultanului. se recunoscă, că Bulgaria e cel mai bun prietin al Turciei și că sfătuesce pe Macedonenii a se feri de orice act de violență.

În acăstă privință „Pol. Corr.“ a primită din Constantinopol următorea scire surprindătoare:

În cercurile diplomatice din capitala Turciei se vorbește despre o schimbare a atitudinii marelor puteri față cu Bulgaria. Agenții diplomatici din Sofia au să primescă în curându instrucțiuni ca, fără a recunosc formală pe principele Ferdinand, să s'apropie mai mult de el, să-l viziteze, să primescă invitări la palat. Acăstă schimbare în atitudinea puterilor ar fi pricinuită mai mult de imprejurarea, că Bulgaria ușor ar puté fi împinsă la un act imprudent în cestiunea macedonă. E întrebare, decă Germania, Rusia și Franca își vor schimba și ele atitudinea lor, până acum nesimpatice Bulgarilor.

Foile grecesci din Atena susțin, că Grecia are drepturi asupra Macedoniei, care niciodată n'a fostă țără bulgară.

Un nou conflict franco-italian.

Guvernul franceș a dispus de curându, ca școlele din Tunisia să fiă supraveghiate de stat. Guvernul italian a ridicat obiecțiuni în contra acăstei disp. șițiuni.

„Pol. Corr.“ a primită în acăstă cestiune o corespondență din Paris, în care se declară ca o mare eróre, decă Italia voescă să opună seriósă rezistență și executării acăstei dispozițiuni. Adă nu mai merge a se provoca la capitulațiune, deórece referințele politice și administrative sunt cu totul altfel de cum erau mai înainte. Inspecțiunea școlară o vor exercita, de sine se înțelege, funcționarii franceși, și a li-se întredice acăstora intrarea în școlele italiene, ar fi nu numai un act de nepoliteță, ci și de împotrivire contra suveranității teritoriale, sub ală căreia scut stau peste tot și școlele italiene și colonia. Dreptul de supraveghiare asupra școlilor nu i-se contestă Beiului de nici o putere numai cât în exercitarea lui nu trebuie să se trecă marginile competenței și acăstei pretențiuni să corăspunde pe deplin instrucțiunilor date de ministrul Goblet.

Atentat contra împăratului Wilhelm II.

Étă ce scrie „Münchener Neueste Nachrichten“ în privința atentatului proiectat de nisce anarhiști contra împăratului Wilhelm II, pe care atentat de altmintrelea diarele devotate Prusienilor caută pe cât numai pot, ca să-l ascundă:

Cu patru zile înainte de sosirea împăratului la Stuttgart, se descoperi, că vr'o doispredece anarhiști din cei mai exaltați au plecat din Zürich și alte părți ale Elveției, fără ca să li se dea de urmă.

Poliția din Zürich înscință pe poliția din Berlin, care trimise îndată câțiva agenți la Stuttgart. Tótă gendarmeria württembergesă a fost concentrată și a făcută gardă și nopte dealungul căii ferate pe unde trebuia să trecă trenul oficial.

Pe totă percursul stradelor, delagă și până la palat, erau două rânduri de soldați. Ofițerii erau responsabili de orice neorânduială s'ar fi produsă în secția lor.

Înainte cortegiului mergeau patru trăsuri cu 16 inspectori.

Cu două ore înainte de plecarea împăratului o seriă de depeși alarmante sosiră la palat și la direcția poliției.

Se scia, că atentatul trebuia să se comită în apropiere de gara Villingen; poliția fiind bine informată, a pus mână pe autorul principal al complotului, un anume Trappmann, de origine bavareză.

Timp de nouă zile, Trappmann a reușit să înșele poliția, care-l căuta în tóte părțile.

Într'o cută, poliția a descoperit patru bombe cu dinamită, care sēmănu a fi nisce cărți legate. În una din acăste cutii erau 60 glónțe explozibile.

Când a fost arestat, Trappmann a dăș celorlă ce erau de față:

— M'ati prins pe mine, însă se sciți că nu scapă cănele de împărat. La Coma îl așteptă alții.

Trappmann n'a făcută nici o mărturisire până acuma, cu tóte că i s'au făgăduit 100,000 mărci, decă va da amănunte asupra planului tovarășilor lui.

SCRILE DILEI.

„Koloșvar“ s'a supărată foc pe noi, din cauză că pe Banffy-pașă l'am asigurat, că poporul român nu va purta pintești unguresci pe lângă tóte nișințele lui de a maghiarisa numirile de locuri din comitatul Solnoc-Dobăca. „Decă Banffy ar voi așa ceva, atunc — dice „Koloșvar“ — n'ar avé decăt să cumpere o grămadă de pintești și s'ar afla destui Români, cari i-ar primi fără a se face nici o presiune asupra lor. Desideriu Banffy este un ghimpe mare în ochii diarelor românesci. Acăstă bărbat însă mai mult bine a făcut în interesul poporului românesc,

decăt întrăga diaristică română. Elă apără fundațiunile școlare ale poporului, regulăză învățământul și numai acum a dăruit poporului un gimnasiu frumos, pentru a căruia existență lui are să-i mulțumescă în prima liniă. Pe lângă astfel de fapte, vorba este numai o plvă golă, pe care o mână vântul.

Vom vorbi în acăstă cestiune. Pană atunc, o invităm să ne spună fôia guvernamentală, cari Români ar fi gata să pórte pintești unguresci?

Causa, pentru care curtea de casații ungurescă a anulat sentința adusă de curtea cu jurați din Arad contra învățătorului Albu, pentru articolii ce i-a scris în „Rom. Revue“, este că între jurați s'a aflat unu, care nu era înscris în listă, ér punându-se întrebările, la care jurații trebuiau să răspundă, s'a întreat, că acusatul așțată contra constituției în loc de: „greșit“ a contra § 72 referitor la așțare contra naționalităților“, cum trebuia să se pună întrebarea.

Academia ungurescă de drepturi în Raab se va desființa. Incepându din anul viitor, nu se vor mai primi ascultători, așa că în 1892 academia va înceta de a mai exista.

Mărți s'a ținut la palatul din Viena un consiliu militar sub președința Maieștății Sale monarhului. La consiliu au luat parte între alții inspectorul de cavalerie arhiducele Wilhelm, precum și arhiducele Albrecht.

Guvernul român a înființat un oficiu consular, de a doua categorie, la Ostenda (Belgia.) D. de Jummé (Emil) este numit șef al acăstui oficiu, cu titlul de vice-consul.

În sinodul episcopesc al metropoliei sêrbesci din Carloviț, ce se va întruni în luna viitoare în acăstă loc, se va alege și un episcop pentru diecesa Pancrazului.

Cetim în „Românul“ de Mercur: „Adă curtea de apel din Bucuresci trebuie să se pronunțe în însemnatul proces de mai multe milioane dintre d-lă Gr. Cantacuzino cu fabricanții Freund & Naschauer din Budapesta. Étă despre ce este vorba: În anul 1882, d. G. Gr. Cantacuzino a descoperit pe una din moșile sale din județul Prahova un mare număr de puțuri de păcură. D. Cantacuzino a adus mai mulți ingineri din streinătate, cheltuind o sumă foarte mare cu instalarea diferitelor feluri de mașini. Nu mult după acăsta, mai multe case din streinătate intrară în tratative cu d-nul Cantacuzino, spre a le furnisa sume însemnate de păcură. Cea mai însemnată comandă de păcură o făcu firma Freund & Naschauer din Budapesta, căreia d. Cantacuzino se obligă a furnisa anual câte șese mii de vagon de păcură. N'a trecut multă timp și puțurile secară de odată. Mai mulți oameni speciali fură aduși, dér tóte acăste încercări au rămas infructuóse. Domnul Cantacuzino anunță imediat despre acăsta numita casă; acăsta însă nemulțumită intentă un proces de daune și interese în sumă de 3 milioane d-lui Cantacuzino. Tribunalul negăsind întemeiată acăstă cerere, o respinse. Acum după mai multe amânări, procesul se află înaintea curței de apel din Bucuresci.“

În Paris s'a descoperit în zilele acăstea cu mare solemnitate statua lui Shakespeare, dăruită de un Engles, ér în Londra statua lui Gordon.

D-lă Ghica, membru în comisiunea dunărenă, a fost numit ministru plenipotențiar al României la Berlin, în locul d-lui Vărnăv Liteanu.

† Ioan Gótt. Astădi se vor pe trece la mormentu rămășițele pământesc ale bătrânului tipograf, proprietar și odinoră redactor al diarului „Kronstädter Zeitung“, care a fost pentru Brașov, unde a venit la anul 1832 din ducatul Nassau, un factor de căpeteniă al progresului și al luminării. Ca om isteț și liberal, a contribuit nu numai la lăfirea literaturii germane, ci și la a celei române, făcându posibilă și edarea fôiei noastre „Gaz. Trans.“ la 1837 în tipografia sa. Iubit și stimat de toți concetățeni săi fără deosebire de naționalitate, Ioan Gótt a dus o viață frumoșă și onorifică, ocupându mai târziu și postul de orator și de primar al orașului, și ajungându vârsta de 78 de ani. Depunem și noi tributul nostru de stimă și de simpatie pe mormentul decedatului și adresăm cele mai sincere condolențe familiei sale multă obdate.

Estragem din diarul parisan „Le Figaro“ următorele rânduri dintr'o dare de sémă a călătoriei ce a întreprins d. de Freycinet, ministrul de resbel al Francei, la Sevran Livry: D. de Freycinet a asistat între altele și la o experiență făcută de d-lă Alexandru Ciurcu, fost director al „Independenței Române“, cu propulsorul său cu reacție, alimentat prin un explosiv special. Cetitorii „Figaroului“ își aduc aminte, că noul motor foarte original este destinat a fi utilizat pentru navigația aeriă. Acăstă experiență consistă în a face să circule un vagon pe o cale ferată, prin simpla mișcare ce produc gazele eșind în aer. Acăstă experiență a reușit într'un mod perfect și d. de Freycinet a complimentat pe ténérul inventator. D. Ciurcu își propune să facă în curându nisce experiențe publice la care va invita cercul învățătorilor și presa.

SCRIRI TELEGRAFICE.

Budapesta, 19 Octomvre. În expozie declară Tisza, că acela, care va prezenta bugetul pe 1890, va fi în pozițiune să presinte un buget fără deficit.

Potsdam, 19 Octomvre. După amădi s'a pus în prezența împăratei Frideric pe tră fundamentala a mausoleului pentru Frideric.

Berlin, 19 Octomvre. Profesorii Bergmann și Gerhardt au răspuns la invitarea procurorului, d'a înmăna acușiune contra lui Mackenzie, că doresc să se lățescă cât se pôte mai mult broșura lui, deórece ofensele se răsfrâng asupra lui însși.

Bucuresci, 19 Octomvre. În urma divisiunii partidelor opoziționale, pentru cele 300 de mandate ce sunt de ocupat la viitoare alegeți noi pentru parlament, s'au pus 2700 de candidaturi.

Cursul la bursa de Viena

din 18 Octomvre st. n. 1888.

Renta de aur 4%	101.15
Renta de hărtă 5%	91.90
Imprumutul căilor ferate ungare	147.—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (1-ma emisiune)	97.80
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (2-a emisiune)	—
Amortisarea datoriei căilor ferate de ostă ungare (3-a emisiune)	115.50
Bonuri rurale ungare	104.50
Bonuri cu clasa de sortare	104.50
Bonuri rurale Banat-Timiș	104.40
Bonuri cu cl. de sortare	104.40
Bonuri rurale transilvane	104.30
Bonuri croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vin unguresc	99.50
Imprumutul cu premiul unguresc	130.50
Acțiunile băncii austro-ungare	871.—
Acțiunile băncii de credit ungar	307.25
Acțiunile băncii de credit austr.	313.10
Galben împăresc	5.77
Napoleon-d'or	9.66
Mărci 100 imp. germane	59.60
Londra 10 Livres sterlinge	121.75
Renta de aur austriacă	109.95
Losuri din 1860	140.—

Editor și Redactor responsabil: Dr. Aurel Mureșianu.

Turnătoria de feru și fabrica de mașini a lui SCHLICK

SOCIETATE PE ACȚII

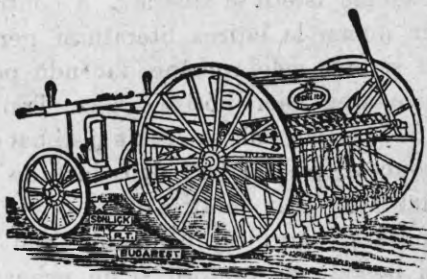
FABRICA ȘI DIRECȚIUNEA :

VI. Aeußere Waitznerstrasse 1696/1699.

Budapesta

BIROUL ÎN ORAȘU ȘI DEPOSITULU :

VI. Waitznering 57.

Mașini de sămănatu în brazdă „TRIUMPH” și „HALADAS” patentate ale lui SCHLICK.

Mașini de sămănatu care împrăștie grăunțele ;

Pluguri patent. ale lui Schlick cu 2 și 3 fiare

Pluguri-Rayol patent. ale lui SCHLICK.

Pluguri cu unu feru originale **Schlick și Vidats,**

Unelte agricole, grape, fărimateori de bulgări,

Tecători, tăietori de stecle, mașini pentru mustu de stecle, batose de porumb, (cucuruzu) Mori pentru fărimate.

Garnituri de treieratu cu vaporu și cu vârtejă (Göpel).

Mori pentru curățitu, Mori pentru măcinatu.

Părți aparținătoare de tote sistemele de pluguri pentru rezervă se află la depositu.

Prețurile cele mai eftine. — Condițiunile de plată foarte favorabile. — Prețuri-Curente la cerere gratis și franco.

OBSERVARE.

Ne onorăm a aduce la cunoștința p. t. D-loru Clienți, că de și amu mutatu partea cea mai mare a birourilor noastre ce se aflau în Budapesta **VI., Waitzner-Boulevard No. 57,** în etablimentulu fabricii noastre aflătoru: **Budapesta, VI., Aeußere Waitznerstrasse Nru 1696—99,** totuși susținemu în interesulu și pentru comoditatea onor. d-ni clienți unu birou în orașu, în localitatea de până acum, unde se află unu depositu cu tote produsele noastre de obiecte pentru țidiri și de mașini agricole.

Cu înaltă stimă

28,18—17

Direcția turnătoriei de feru și a fabricii de mașini a lui Schlick, societate pe acții.

Avisu d-loru abonați!

Domni, ce se abonează din nou, se binevoiască a scrie adresa lămuritu și se arate și posta ultimă.

Totodată facem cunoscutu tuturor D-loru abonați, că mai avem din anii trecuți numeri pentru complectarea colecțiunilor „Gazetei”, precum și câteva întregi colecțiuni, pentru cari se potu adresa la subsemnata Administrațiune în casu de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.”

Sosirea și plecarea trenurilor și postelor în Brașov.

I. Plecarea trenurilor:

1. Dela Brașov la Pesta:

Trenulu de persoane Nr. 307: 7 ore 10 de minute sera.

Trenulu mixtu Nr. 315: 4 ore 10 minute dimineața.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

Trenulu acceleratu Nr. 302: 5 ore 37 minute dimineața.

Trenulu mixtu Nr. 318: 1 ora 55 minute după amez.

TIPOGRAFIA A. MUREȘIANU,

BRĂȘOVU,

PIAȚA MARE Nr. 22,

înființată cu începerea anului acestuia, provăduță cu cele mai noue mijloce tehnice și asortată cu cele mai moderne tipuri,

primesce și efectuează totu felulu de lucrări tipografice, precum:

Opuri și broșure, statute, foi periodice, imprimate artistice în auru, argintu și coloru, tabele, etichete de totu felulu și esecutat elegantu.

Pentru comercianți: adrese pe scrisori, facturi, liste cu prețuri curente, avisuri, recomandațiuni, cerculare ș. a.

Programe elegante, bilete de vizită, bilete de logodnă și de nuntă, după dorință și în coloru.

Disponendū de mașini perfecționate și de isvore eftine pentru procurarea hărtiei, stabilimentulu nostru tipograficu este în pozițiune a eseuta ori-ce comandă în modulū celū mai esactu și esteticu precum și cu prețurile cele mai moderate.

Comandele eventuale se primescu în biurulū tipografiei, Brașovū, piața mare Nr. 22, etagiulū I, cătră stradă. Comandele din afară rugămū a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovū.